

Μακεδονικά

Τόμ. 2

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1941-1952

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
1953

Γ. Χ. Μόδη, Μακεδονικός αγών και Μακεδόνες αρχηγοί. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική βιβλιοθήκη αρ. 9.] Θεσσαλονίκη, 1950. 8ο σ. 323.

Απ. Βακαλόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.9321](https://doi.org/10.12681/makedonika.9321)

Copyright © 2016, Απ. Βακαλόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βακαλόπουλος Α. (2017). Γ. Χ. Μόδη, Μακεδονικός αγών και Μακεδόνες αρχηγοί. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική βιβλιοθήκη αρ. 9.] Θεσσαλονίκη, 1950. 8ο σ. 323. *Μακεδονικά*, 2, 784-785.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9321>

Ἐβδηρα ἔχουν νὰ παρουσιάσουν τὸ σοφιστὴ Πρωταγόρα καὶ τὸ φιλόσοφο Δημόκριτο, ἢ Θάσος τὸ ζωγράφο Πολύγνωτο καὶ τὸ σοφιστὴ Σησίμβροτο, τὰ Στάγειρα τὸν μεγάλον Ἀριστοτέλη, ἢ Ἀμφίπολη τοὺς ἐξόχους πολῖτες τῆς Ἀνδροσθένης καὶ Νέαρχο, ἢ Ὀλυνθος τὸν ἱστορικὸ Κάλλισθένη, ἢ Κασσάνδρεια τὸν ἱστοριογράφο Ἀριστόβουλο τὸν Κασσανδρέα καὶ ἄλλες πόλεις ἄλλους. Μὲ τὴ μελέτη του αὐτὴ ὁ κ. Π. δίνει στὸν Ἕλληνα καὶ ξένον ἀναγνώστη τὴ δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὴ σημαντικὴ εἰσφορὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρᾶ στὸν ἀρχαῖο πολιτισμό.

Α. Π. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δημ. Κακκάβου, 'Η Μακεδονία κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν καὶ τὰ ἔθνικα ἡμῶν δίκαια. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 7]. Θεσσαλονίκη, 1946. 80 σ. 18.

Ὁ κ. Κακκάβος ἀνασκοπώντας τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰ τελευταῖα σαράντα χρόνια διατυπώνει τὶς ἐξῆς γνώμες: 1) ὅτι ὁ Μακεδονικὸς Ἀγὼνας προελαίετο τὴ συνεννόησιν καὶ προετοίμασε τὴ σύμπραξιν τῶν χριστιανικῶν κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς ἐναντίον τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1912 καὶ 2) ὅτι κατὰ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἡ Ἑλλάδα, πού εἶχε ν' ἀντιμετώπισεν τὸν κύριον ὄγκον τῶν ἐχθρικών δυνάμεων, ἀπέβλεψε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴ νικηφόρον διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὄχι στὴ βιαστικὴ κατάληψιν ἐδαφῶν. Ἔτσι ὀρισμένες ἑλληνικὲς πόλεις ἢ κωμοπόλεις, ὅπως π.χ. τὸ Μοναστήρι, τὸ Κρούσοβο κ. ἄ., ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

Τὸ γεγονός δὲ αὐτὸ εἶχε τὶς ἐξῆς κύριες συνέπειαι γιὰ τὴν Ἑλλάδα: μετὰ τὰ ἀλλεπάλληλα ρεύματα τῶν Ἑλλήνων προσφύγων πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως μετὰ τὸ 1922, δημιουργήθηκε δξύτατο δημογραφικὸ πρόβλημα, πού τὸ ἐπιδείνωσε περισσότερο ἢ θύελλα τοῦ τελευταίου μεγάλου πολέμου, καὶ 2) τὰ βόρεια σύνορα δὲν εἶχαν τὸ ἀπαιτούμενον βάθος γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους.

Α. Π. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. Χ. Μόδη, Μακεδονικός αγών καὶ Μακεδόνες ἀρχηγοί. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 9.] Θεσσαλονίκη, 1950. 80 σ. 323.

Εἶναι πραγματικὰ λυπηρό, ὅπως παρατηρεῖ καὶ ὁ κ. Μ., ὅτι γιὰ τὸ Μακεδονικὸ ζήτημα, τὸν Μακεδονικὸν Ἀγὼνα καὶ τὴν ἐποχὴν του οἱ Ἕλληνες ἔχουν γράψῃ ἐλάχιστα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Βουλγάρους, πού ἔχουν νὰ παρουσιάσουν μεγάλη προπαγανδιστικὴ βιβλιογραφία. Τὸ πρῶγμα

βέβαια ἐξηγεῖται, ἂν ἀναλογιστῆ κανεὶς ἥτι ἡ ἔξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Βουλγαρίας πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἔχει ἀφιερωμένες ὅλες τὶς δυνάμεις της οἰστορηλατημένη ἀπὸ τὰ ἐπίμονα σωβινιστικὰ ὄνειρα τῆς Συνθήκης τοῦ Ἁγ. Σεφάνου.

Ὁ κ. Μ., ἄνθρωπος ποὺ ἔζησε τὴν ἐποχὴ τῶν τελευταίων χρόνων τῆς τουρκοκρατίας στὴ Μακεδονία, μᾶς παρουσιάζει στὴν ἀρχὴ μιὰ φανταχτερὴ εἰκόνα τοῦ μωσαϊκοῦ τῶν πληθυσμῶν της στὰ βόρεια κυρίως σύνορα καὶ κατόπιν μὲ ζωηρὰ χρώματα ἀφηγεῖται τὴ φοβερὴ πάλῃ τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν Βουλγάρων. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἀφήγησός του μᾶς τὸ δίνει μὲ ἐλκυστικὸ τρόπο, βιογραφώντας Μακεδόνες ὀπλαρχηγούς, ποὺ βρῆκαν ἡρωικὸ θάνατο πολεμώντας γιὰ τὴν ἑλληνικὴ Μακεδονία.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ ἐξυπηρετοῦσε πολὺ περισσότερο τὴν ἱστορικὴ ἐπιστήμη, ἂν ὁ κ. Μ. εἶχε τὴν πρόνοια νὰ παραπέμπῃ στὶς πηγὰς καὶ στὰ βοηθήματα.

Α Π. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Στίλπ. Π. Κυριακίδου, Τὰ βόρεια ἐθνολογικὰ ὄρια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. [Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη ἀριθ. 2]. Θεσσαλονίκη, 1946. 80 σ. 66.

Ἡ μελέτη αὐτὴ ἀνακοινώθηκε περιληπτικὰ στὸ Συνέδριον τῶν ἐθνικῶν δικαίων, ποὺ εἶχε συνέλθει στὴ Θεσσαλονίκη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1945. Στὴν εἰσαγωγὴ ὁ κ. Κυριακίδης ἐξαίρει τὴ σπουδαιότητα τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνοτήτων ὡς δόγματος, ποὺ ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλον στὴν ἀπελευθέρωση καὶ διαμόρφωση πολλῶν νέων κρατῶν κατὰ τὸν ΙΘ' καὶ Κ' αἰῶνα, καὶ παρατηρεῖ ὅτι τὰ πιὸ ἀπαραίτητα γνωρίσματα τοῦ ἔθνους εἶναι τὰ *δμότροπα ἦθη*, δηλ. ὁ κοινὸς πολιτισμὸς, καὶ πρὸ πάντων ἡ *κοινὴ ἐθνικὴ ἱστορικὴ συνείδηση*, τὸ *κοινὸ ἐθνικὸ συναίσθημα* καὶ ἡ *κοινὴ ἐθνικὴ βούληση*.

Κατόπιν, γιὰ νὰ καταδείξῃ τὴ σύγχρονη ἐθνολογικὴ σύνθεση τῶν πληθυσμῶν, ποὺ κατοικοῦν στὰ βόρεια σύνορα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, καὶ γιὰ ν' ἀποκρούσῃ τὰ παράλογα ἐπιχειρήματα τῶν Βουλγάρων, ἀνατρέχει ὡς τὴν ἀρχαιότητα παρατηρώντας πολὺ ὀρθὰ ὅτι τὸ σύγχρονον ἐθνολογικὸ πρόβλημα εἶναι ταυτόχρονα καὶ πρόβλημα ἱστορικόν, γιὰτὶ «ἡ παρούσα κατάστασις δὲν εἶναι προῦδὸν συγχρόνων μόνον περιστάσεων, ἀλλὰ ἡ σύγχρονος φάσις μακρᾶς ἀλύσεως ἱστορικῶν γεγονότων, ἧς ἡ ἀρχὴ φθάνει μέχρι τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος» (σελ. 14.)

Μὲ τὴν ἱστορικὴ ἀναδρομὴ του ὡς τὴν ἀρχαιότητα διαπιστώνει ὁ κ. Κυριακίδης ὅτι τὰ ὄρια τῶν βόρειων ἑλληνικῶν φύλων, τῶν Ἡπειρωτῶν καὶ τῶν Μακεδόνων, ἔφθαναν ὡς τὸ Γενοῦσο ποταμὸν καὶ τὰ Σκόπια. Κα-